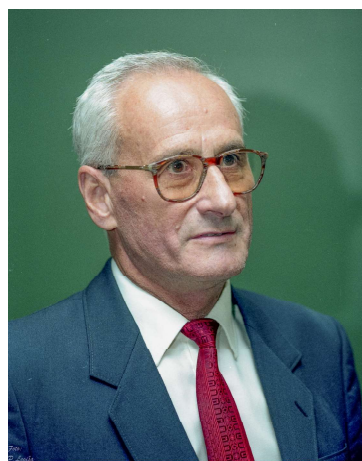

je ta rekel: »Treba bo k zdravniku.« Imel je prav, na rentgenu je bila vidna pljučnica. To še zdaleč ni bil edini tak koristen nasvet in tudi drugi so imeli podobne dobre izkušnje.

Tudi danes mirnost, optimizem, prijaznost in bogastvo izkušenj profesorja Suhadolca razveselijo prisotne. Želimo mu še mnoga ustvarjalna leta v krogu njegovih domačih, prijateljev in kolegov.

Peter Legiša

Zvonimir Bohte - Dragi je dopolnil 90 let

Zasluzni profesor dr. Zvonimir Bohte - Dragi, starosta slovenske numerične matematike, je letos praznoval 90 let. Na Univerzi v Ljubljani, kjer je na Fakulteti za matematiko in fiziko in predhodnicah služboval štirideset let, je opravil pionirsko znanstveno in pedagoško delo na področju uporabne in računalniške matematike, s poudarkom na numerični linearni algebri in analizi, matematičnem modeliranju in programiranju. Kot izredno dobremu pedagogu in sposobnemu organizatorju mu je uspelo zbrati skupino mladih kolegov in postaviti temelje ljubljanski šoli za uporabno matematiko. Večina matematikov, učiteljev, ki so ali še poučujejo predmete teh vsebin na Univerzi v Ljubljani, je njegovih študentov ali njihovih akademskih potomcev.

Zvonimir Bohte se je rodil 17. junija 1935 v Ljubljani. Mati Anica, rojena Matelič, je bila gospodinja, oče Zvonimir je bil topniški oficir v Vojski Kraljevine Jugoslavije. Do leta 1939 so živeli v Mariboru, nato do konca

aprila 1941 v Beogradu, kjer je bil oče major v generalštabu. Vojno so preživeli v Ljubljani, po njej je oče delal v prosveti trgovske stroke, nazadnje kot direktor Šolskega centra za blagovni promet. Morda se ga kdo spomni tudi kot vodjo poročnih obredov na ljubljanskem magistratu. Leta 1958 se je Zvonimir Bohte oženil s Tamaro Kandare, sošolko od četrtega razreda nižje gimnazije, kasneje študentko nemščine in angleščine. Rodila sta se jima sin Bojan, rojen 1959, in hči Maja, rojena 1966. Tako Bojan kot Tamara sta žal že pokojna, Zvonimir Bohte pa danes domuje na Koleziji v Ljubljani.

Osnovno šolo je obiskoval v vojnih letih 1941–1945 in s šolanjem nadaljeval na gimnaziji Poljane. Maturiral je leta 1953. V gimnazijska leta sodi tudi veselje do košarke, ki ga je zapisalo med ustanovitelje predhodnika košarkarskega kluba Slovan. A leta 1953 je postal študent matematike na Univerzi v Ljubljani, in šport je ostal le rekreativni izziv. Diplomiral je leta 1957, po diplomskem izpitu iz šestih predmetov, treh pri profesorju Josipu Plemlju in treh pri profesorju Ivanu Vidavu. Za diplomsko delo Dvoparametrične grupe matrik je prejel študentsko Prešernovo nagrado.

Po diplomi se je na kratko zaposlil na Fizikalnem inštitutu Jožefa Stefana. Leta 1958, po odsluženem vojaškem roku v Varaždinu in Klani nad Reko, je postal asistent za matematiko na Katedri za matematiko, delu Naravoslovne fakultete Univerze v Ljubljani. V šolskem letu 1961/62 je bil na izpopolnjevanju iz programiranja na Univerzi v Københavnu kot štipendist organizacije UNESCO. Leta 1962 je na Univerzi v Ljubljani postal predavatelj za numerično analizo. Od leta 1964 je bil višji strokovni sodelavec v Računskem centru Inštituta za matematiko, fiziko in mehaniko, v letih 1965–1968 pa njegov predstojnik. V šolskem letu 1966/67 je bil znanstveni sodelavec na Battersea College of Technology (University of Surrey) v Londonu, kjer se je ukvarjal predvsem z numeričnimi problemi v linearni algebri. Pod mentorstvom profesorja Ivana Vidava je leta 1971 doktoriral iz matematičnih znanosti z disertacijo Analiza zaokrožitvenih napak pri reševanju pasovnih sistemov linearnih enačb po Gaussovi metodi.

Leta 1972 je bil na Univerzi v Ljubljani izvoljen za docenta, leta 1977 je postal izredni, leta 1982 pa redni profesor za numerično matematiko. Upokojil se je leta 1999. Univerza v Ljubljani mu je leta 2002 podelila naziv zaslužni profesor.

Študentom matematike je predaval predmete numerične metode, numerična analiza in končna aritmetika. Poleg rednih predavanj za študente matematike na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo, kasneje Fakulteti

za matematiko in fiziko, je predaval razne predmete s področja numerične matematike tudi za študente računalništva in informatike na drugi stopnji Fakultete za elektrotehniko, na tretji stopnji konstrukcijske smeri Fakultete za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo, na tretji stopnji metalurgije na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo, na tretji stopnji Tehnične vojne akademije v Zagrebu in na tretji stopnji matematike na Prirodoslovno-matematični fakulteti v Zagrebu. Pred upokojitvijo je predaval tudi matematične predmete splošne narave. Kot gost je imel več predavanj na univerzah v Trstu in Novem Sadu. Večkrat je gostoval tudi v National Physical Laboratory v Angliji.

Zvonimir Bohte je bil izvrsten, pri študentih zelo cenjen predavatelj. Vedno pripravljen, z jasnimi razlagami in obilo motivacije za slušatelje. Zelo priljubljen je bil tudi kot mentor, saj je svetoval pri 87 visokošolskih diplomah in 11 magisterijih. In ne nazadnje, bil je mentor pri pripravi doktorske disertacije štirim akademskim sinovom. Vse od ustanovitve do leta 1995 je vodil skupni podiplomski seminar Oddelka za matematiko Univerze v Ljubljani in Inštituta za matematiko, fiziko in mehaniko. Danes se imenuje Seminar za numerično analizo in je nepogrešljivo okolje za raziskovalno delo na tem področju. Na njem se tedensko sestajajo in poročajo numerični matematiki Univerze v Ljubljani in širše. Pogosta so tudi predavanja tujih gostov.

Številčno merilo raziskovalnih, pedagoških in drugih objav Zvonimirja Bohteta se ustavi na številu 292. Mednje sodi 15 izvirnih znanstvenih razprav v uglednih revijah, 24 strokovnih člankov, 18 objavljenih znanstvenih prispevkov na konferenci, 8 univerzitetnih učbenikov, 5 strokovnih monografij, 18 recenzij, samostojni prispevki v monografskih publikacijah ipd. Aktivno je sodeloval na številnih konferencah doma in v tujini. Na dveh v Ljubljani je bil predsednik organizacijskega odbora in urednik zbornikov referatov.

Kaj vse ga je zanimalo pri raziskovalnem delu, lahko bežno osvetlimo le tako, da izberemo nekaj naslovov objavljenih člankov: *Numerical solution of the inverse algebraic eigenvalue problem*, *On solvability of some two-parameter eigenvalue problems in Hilbert space*, *Bounds for rounding errors in the Gaussian elimination for band systems*, *On composite polynomial deflation by a quadratic factor*, *Adaptive methods for numerical solution of stiff systems of ordinary differential equations*. Za kaj več je treba seveda poseči po objavah samih.

Vesti

Zvonimir Bohte sodi med pomembne pisce matematične strokovne literature pri nas. Je avtor več knjig, ki sodijo na področje numerične matematike, in se zvrstijo med monografije, učbenike in poljudnejša dela. Uporabljajo jih tako tisti, ki jim je numerika potrebna pri vsakdanjem delu, kot študentje pri raznih numeričnih predmetih. Pisane so v jasnem, lahko razumljivem jeziku, opremljene s številnimi primeri in tudi nalogami. Naštejmo na kratko naslove: *Numerično reševanje enačb*, *Uvod v numerično računanje*, *Numerične metode*, *Numerično reševanje nelinearnih enačb*, *Numerično reševanje sistemov linearnih enačb* in *Numerična analiza*. Nekatere med naštetimi knjigami so bile izdane večkrat.

Nedvomno je prispeval tudi k širjenju matematične kulture v Sloveniji. Tu je treba omeniti vrsto poljudnejših sestavkov v Preseku in Obzorniku za matematiko in fiziko, ki na preprost način bralca spoznavajo s pomembnimi numeričnimi problemi in računskimi algoritmi. Več let je sodeloval v sekciji za popularizacijo matematike pri Društvu matematikov, fizikov in astronomov ter je bil član uredniškega odbora Obzornika za matematiko in fiziko.

Vsekakor ne smemo preskočiti njegove vloge na Inštitutu za matematiko, fiziko in mehaniko. Začetki približno sovpadajo s prihodom prvega elektronskega računalnika ZUSE Z-23 v Slovenijo leta 1962. Bil je nameščen v prostorih Računskega centra Inštituta za matematiko, fiziko in mehaniko na Lepem potu v Ljubljani in dostopen le majhnemu krogu programerjev-matematikov. Zvonimir Bohte je bil eden od njih. Nov stroj in reševanje nalog, ki so bile do tedaj nedosegljive, je zahtevalo povsem nov pogled na numerično računanje. Kaj vse so bili potrebni osnovni koraki, se najbolje prebere v njegovem elaboratu *Študij numeričnih metod in izdelava osnovnih*

podprogramov za računalnik Z-23. Raziskovanje novih metod je imelo tudi praktične cilje. Kot predstojnik Računskega centra (1965–1968) je pokazal velik posluh za reševanje problemov, ki so nastajali v gospodarstvu, naj je šlo za razne optimizacijske naloge, kot npr. linearno programiranje, ali za reševanje povsem tehnično obarvanih problemov, kot je npr. načrtovanje turbin.

Na Inštitutu za matematiko, fiziko in mehaniko je bil predstojnik Oddelka za matematiko (1972–1974), bistveno zahtevnejše strokovno-administrativno opravilo pa sta bila dva štiriletna direktorska mandata (1982–1990). Tu velja posebej omeniti težke čase najhujše inflacije in skrb direktorja za ohranjanje realne vrednosti prihranjenih inštitutskih sredstev. V času prvega njegovega mandata je vlada začela akcijo finančne podpore usposabljanju mladih raziskovalcev. Kot direktor je Zvonimir Bohte razumel priložnost za matematiko in se pri črpanju sredstev res polno angažiral. Leta 1985 sta bila v okviru te akcije na Inštitutu za matematiko, fiziko in mehaniko nastavljeni prva dva mlada raziskovalca, kasneje še številni drugi. Danes lahko ugotovimo, da so prav mladi raziskovalci prinesli velik preskok v širini in kvaliteti raziskovalne matematike v Sloveniji.

Dragi, kot ga kličemo, je duhovit, rojen govornik. Ob srečanjih neformalne narave na Oddelku za matematiko je po pravilu prvi prevzel besedo in s pričakovanjem smo prisluhnili njegovim iskričnim besedam in šalam. Tudi na formalnih sejah je imel vedno mnogo zamisli. A če je začutil, da med kolegi enotnega soglasja ni, jih je hitro umaknil. Ni se branil odgovornih funkcij na oddelku ali fakulteti. Posebej je treba omeniti njegovo uspešno vodenje izvršilnega odbora Oddelka za matematiko in delo v senatu Fakultete za matematiko in fiziko.

Z Dragijem je vedno prijetno pokramljati in ga povprašati za svet, o preteklih in bodočih problemih. Ni dvoma, da bo tudi velikodušno oprostil vse spodrsrljaje in pomanjkljivosti v temle sestavku.

Jernej Kozak

DIAMANTNI SPONZOR DMFA SLOVENIJE

V DRUŽBI DOBRIH LJUDI